

Cristina MODREANU

Resemnarea – adevărata nebulie

Turneul din luna aprilie al Teatrului „Mihai Eminescu” din Botoșani l-a dezvăluit pe regizorul Ion Sapdaru, autor al mai multor spectacole aflate în repertoriul teatrului (mă întreb de ce nu a fost prezentat la București și spectacolul montat de regizor în această stagiune – *Frumoasa călătorie a urșilor Panda povestită de un saxofonist care avea o logodnică la Frankfurt* de Matei Vișniec) ca pe un adept al montărilor radicale, făcute să răstoarne complet idei preconceptuate, să spulbere fetișuri, să surprindă prin forma, dar și prin conținutul lor.

Montat la Botoșani în stagiunea 1996–1997, *Însemnările unui nebun* după N.V. Gogol este astfel construit încât *Poprișcin*, autorul jurnalului, pare singurul om sănătos dintr-o lume de o găunoșenie înspăimântătoare. Funcționarul umil care își permite să viseze, să spere, să-și lumineze existența aridă îndrăgostindu-se de o ființă mai presus de el în ordinea socială, devine, în interpretarea lui Volin Costin un „prinț al imaginației”. El e capabil să construiască o lume din

Teatrul „Mihai Eminescu” din Botoșani – *Jurnalul unui nebun* după Gogol.
Regia: Ion Sapdaru. Scenografia: Romana Preoteasa. Coregrafia: Angela Doni.
Distribuția: Volin Costin, Tatiana Zavalova, Petronela Chiribuță, Mihai Păunescu, Daniel Badale, Irina Mititelu, Traian Andrii, Alexandru Delescu.
Stagiunea: 1996–1997.

închipuirile sale nevinovate, înălțându-se prin aceasta deasupra meschinărilor semenilor săi, fie ei nobili, cu funcții, sau oameni simpli ca el. Singura ființă care, deși nu îl înțelege, e gata din devotament să-i accepte toate ciudățeniile, este slujnica *Mavra* (Tatiana Zavalova), femeie simplă, ale cărei speranțe, dacă vor fi existat, au murit și au fost demult îngropate. Sub ochii ei triști, lipsit de perspective, trăind de pe o zi pe alta, hrănindu-se cu ceai. *Poprișcin* își croiește visele amplu, concentrându-și întreaga energie în consemnarea acestora, și a micilor evenimente din viața lui – întâlnirile întâmplătoare cu fiica generalului pe care o adoră, atingerea rochiei (sau măcar a umbrei) acesteia, momentul când i-a zărit cățelușa – ce îi alimentează existența interioară.

Deasupra tuturor întâmplărilor insignifiante din viața celui ce refuză să se împace cu propria-i mediocritate, plutește nu o atmosferă apăsătoare vestind nebunia, ci o seninătate accentuată de mișcările „dansate” ale

personajului principal și ale celor ce intră în contact cu el (coregrafia Angela Doni). De aceea nebunia nu se instalează pentru *Poprișcin* ca o pedeapsă pentru a fi țintit prea sus, ci ca o ușurare, cea mai potrivită evadare dintr-o realitate devenită neîncăpătoare. După ce ascultăm povestea, pe care și-o spune deschizându-și sufletul, ajungi să te întrebi de ce când capătă destul curaj pentru a se revolta, pentru a ieși din norme, adică pentru a da curs unor impulsuri de care orice om întreg este din când în când încercat, toate acestea sunt echivalate cu „pierderea minților”. Odată pătruns în lumea ciudată a casei de nebuni unde sfârșește personajul, o lume guvernată de legile ei, ce rămân străine vizitatorului, te întrebi pentru moment cine spune că cei normali suntem noi, iar ei cei ne-buni. Oricum, prețul pe care îl plătește bietul, frumosul nebun *Poprișcin*, pentru curajul de a fi lăsat deoparte rațiunea, ca pe un bagaj prea greu pentru aripile lui, aproape că nu mai contează, sugerează regizorul, în raport cu frumusețea gestului.